

ДЕРЯГІН Борис Володимирович (Дерягин Борис Владимирович; 27. 07(09. 08). 1902, Москва — 16. 05. 1994, там само) — російський фізико-хімік. Академік РАН (1992). Державна премія СРСР (1991). Премія ім. М. Ломоносова АН СРСР (1958). Закін. Моск. університет (1922). Працював в Інституті фізики та біофізики АН СРСР (1922–32); в Інституті приклад. мінералогії АН СРСР (1932–35); в Інституті фіз. хімії РАН (1935–94; усі — Москва), де створив і очолював лаб. тонких шарів та відділ поверхневих явищ. Викладав у Моск. інституті кольор. металів і золота (1933–40, від 1935 — проф.).

1976–88 — гол. ред. «Коллоидного журналу» АН СРСР. Фахівець у галузі фіз. хімії та колоїдно-поверхневих явищ. Увів поняття «розклинювал. тиск тонких прошарків». Автор теорії коагуляції і гетерокоагуляції колоїд. і дисперс. систем. Спільно з фізиком [Л. Ландау](#) створив теорію стійкості гідрофоб. колоїдів, яку ще називають теорією ДЛФО (теорія стійкості дисперс. систем Дерягіна–Ландау–Фервея–Овербека). Виявив особливі властивості гранич. шарів рідин; розвинув теорію термоосмосу і капіляр. осмосу в рідинах, термофорезу і дифузійофорезу аерозол. часток; розробив методи нарощування алмаз. кристалів і порошоків із газу при низькому тиску. Під його керівництвом уперше синтезовано при низькому тиску ниткоподібні кристали алмазу — алмазні «вуса».

Основні праці

Адгезия. 1949 (співавтор); Физико-химия нанесения тонких слоев на движущуюся подложку. 1959 (співавтор); Что такое трение? 1963; Поверхностные силы. 1975 (співавтор); Рост алмаза и графита из газовой фазы. 1977 (співавтор); Теория устойчивости коллоидов и тонких пленок. 1986 (усі – Москва).

Рекомендована література

1. Б. В. Дерягин. Москва, 1962.

[В. Я. Чирва](#)

Бібліографічний опис:

Дерягін Борис Володимирович / В. Я. Чирва // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-26296>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).